

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Štajerc izhaja vsaki drugi četrtek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vpsolati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K. 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 7.

V Ptuj v nedeljo dne 23. septembra 1900.

I. letnik.

Razpust poslanske zbornice.

V soboto dne 8. septembra bila je razpuščena poslanska zbornica in odredile so se nove volitve. Zgodilo se je to radi vednega vpitja in razbijanja „obstrukcije“ in drugih takih lumparij, pri katerih so se poslanci kakor barabe vèdli in je bilo vsako stvarno delovanje nemogočno, tako da se mnoge po-
stave, ki bi kmetijstvu, rokodelstvu in delavstvu v pomoč prišle, niso skleniti zamogle.

Vlada ima prav! Posebno poslanci Schönererjanci in Mladočehi, kateri so v državnem zboru na otročje trompete piskali, bobne in ponve seboj nosili, da jim je bilo mogoče, veliko šundra delati, so že zdavnej zaslužili, da bi se jih domov spodilo, ali še bolje, da bi se jih na klop položilo ter jim po 25 gorkih odštelo. No, ker se eno ni moglo storiti, storilo se je vsaj drugo.

Dragi kmet, ti boš gotovo vprašal, kako je to mogoče, da se v državnem zboru take reči dogajajo! To ima dva vzroka. Prvič: narodnostno sovraštvo, katero ljudi čisto neumne naredi. Nemški nacionalci

imajo vsakega Čeha za tepca in Mladočehi vsakega Nemca za sleparja. To je povsod enako. Prvič se kregajo in eden drugega vlečejo po časnikih, potem se zaradi tega vršijo shodi in konečno stepejo se poslanci v par-
lamentu. Tako trpi država škodo in bo mogla s časoma v nič priti.

Drugič: kmet je svojih nadlog tudi sam kriv. Ako kmetje v gostilni ali drugje skupaj pridejo in razlagajo svoje nadloge, govore o krivičnih davkih, o previsokih prepisnih pristojbinah, o skopuških ob-
restih, katere plačevati morejo, o slabi letini, o pre-
majhnem odpisu davka po nevihti in o premajhni pod-
pori, katero dobijo, ako jim trtna uš, toča ali povodenj pridelke in zemljišča uniči. Kolnejo čez prevelike vojaške potrebe in čez brezozirnost, ker morejo poedine sinove v vojake poslati, ter si pripovedujejo o tem in onem advokatu, ki jih je oplnil. Pride pa li poslanec in napravi shod, potem pa se obnaša čisto drugače. Tu pridejo vsi advokatje na 20 milj okoli skupaj. Kmetje pa stopijo plašno skupaj pogledujejo od strani te ljudske konjederce in si še ust odpreti ne upajo.

Advokat A drži velik govor, s katerim advokata

Sodnik vjel je krivo pričo.

Po P. K. Rosegger-ju. (Ponatis prepovedan.)

Brenčurjev stari hlapec Joško pride v mesto in vpraša za sodišče.

„Ta velka hiša tam na trgu, ki ma nad vratami tiča z dvema zlatima glavama, tam notri; pa pojdite gor po stopnicah, tam v predsobi že itak ljudje čakajo, pa se vsedite na klop, vas bodejo že poklicali“, rekla je stara Mara Joškotu.

„Hvala lepa, — je že prav.“ Joško tako tudi stori. Dolgo mu čakati tudi ni treba bilo. Brič odpre vrata v sobo. Tu notri sedijo in stojijo ljudje vse navskrižem, pri eni mizi gospod sodnik in pred njim božje razpelo z dvema gorečima svečama.

„Naprej, le naprej!“ kriči sodnik v hlapca Joškota; on bi bil z obravnavami rad hitro gotov, jutri je Božič. „Kako vam je ime?“ vpraša hlapca.

„Jaz?“ namuzne se ubogi Joško.

„No, le hitro, hitro!“ pritiska sodnik.

„Kako se jas pišem? za Joško Smrekar-ja pustim se jaz pisati.“

„Koliko ste stari?“

„Oh no“, pravi Joško, „saj tega nebo treba.“

„Kar na enkrat mi povéjte, koliko ste stari.“

„Pa naj bo v imenu božjem! Tako nekako šestdeset. Blizu pri sedemdeset. Čas hitro teče.“

„Katoliški ali luterški?“

„Moj Bog, gospod sodnik, zakaj pa to?“

„Ako se postopite mi še enkrat ugovarjati, vas bom pri sami vodi in kruhu pustil zapreti.“

„Bom pa rajši katoliški.“

„Ste vi z obtožencem v sorodstvu, v sovraštvu ali v njegovi službi?“

„Jaz?“ pravi Joško, s kom? S tem tu?“

„Oh, Gospod sodnik, kam pa mislite?“

„Prihranite si take opazke! Vzdignite roko in prisežite!“

„Ja — zakaj pa? Morebiti zaradi tega — le tu? kaj tacega pa še ne!“

Sodnik skoči po konci in zavpije: „Zapreti vas pustim na mestu, ako se predrznete mi s samo eno besedico še ugovarjati!“

„Roko vzdignite! in recite za meno:“

B kot velikega ljudo- in domoljuba povišuje, potem advokat B hvali advokata A, konečno pride še advokat C, kateri pohvali oba. Nekoliko advokatskih piscev zavpije: prav dobro — vrlo! in kmetje se spogledajo s kislimi obrazi. Potem stavi se resolucija, v katerej se vse mogoče zahteva, le za kmeta nič in — kmetje, zdaj greste žiher domov, ali pa še boljše: pojdite v krčmo in svojo jezo zapijte.

Tako pride, da v avstrijskem državnem zboru, ki šteje blizu 400 poslancev, sedi 120 advokatov in le 20 kmetov, če tudi je v Avstriji samo 6000 advokatov, kmetov pa 15 milijonov. In ljubi moj kmet, veš ti za vzrok tvojega splošnega siromaštva in bede? Ko bi le 100 kmečkih poslancev bilo, ne bilo bi obstrukcij in enakih otročarij v parlamentu. Kmetje bi znali take razgrajče že ven napoditi; in ako bi le 100 kmečkih poslancev izvoljenih bilo, ne mogla bi se več kakor do sedaj iz kmeta koža dreti in remena ž nje delati. Zatorej kmetje! volite svojim poslancem le kmete, ker taki ljudje, ki le v bolečinah živijo, tudi vedo kje vas čevelj žuli.

Slabe sadne cene.

Kmeta je v resnici obžalovati. Vino, sadje, žito, vse to plačuje se le takrat dobro, kadar je letina slaba. Ako pa je po več letih vendar enkrat dobra letina, je pa zopet križ, ker kmetovalec svojih pridelkov po poštenu ceni ne more prodati.

Posredovalnica za vnovčevanje sadja (Obstwertungsstelle) v Gradci nam je naznanila, da se ji je ponudilo do 60 tisoč meterskih centov sadja za prešati, a vprašalo se je komaj za 20 tisoč. Neki časnik „svetovalec v sadjereji“ ki izhaja na Nemškem, piše, da je cena sadju za prešati na Bavarskem in Virtemberskem tako nizka, da se ga meterski cent

po 4 marke, to je 2 gl. lahko kupi. V tistih deželah, iz katerih so druga leta k nam po sadje hlinili, stane meterski cent 2 gl.; ako bi se naše sadje pošiljalo, pri čemur se še vožnja odbije, prišle bi meterski cent po takem komaj na 80 kr. do 1 gl.

Treba je tedaj kmetu previdnosti. Zgodno saj je, ker ono se le malo časa obderži, mora se prehitro ali pa za mošt porabiti; tukaj se seveda ne da bodi kaj narediti, drugače stoji pa stvar s poznim (zmrskim) sadjem.

Stare skušnje nas učijo, da se cene v času, ko se pridelki spravljajo na umeten način doli potiskajo, a kmalu potem zopet povišajo. Mi torej sadjereji nujno svetujemo **zimsko sadje ne v nič prodati**, ampak s prodajo kolikor mogoče dolgo počakati. V Nemčiji porabijo tovarne (fabrike) prav velike množine sadja, katere sušijo, pripravljajo kompote in delajo marmelade; bodimo torej prepričani, da jim bo po zimski blaga zmanjkalo. V mesecih november in december bode cena vedno višja, in tisti kmet, kateri je sadje dobro shraniti in ga ni preje prodal, tisti kmet naredil najboljšo kupčijo.

Čisto drugače pa stoji še z namiznim sadjem. **Po izbranem namiznem sadju se poprašuje**, in kmet se na **posredovalnico za vnovčenje sadja v Gradci** (Obstwertungsstelle in Graz, Heinrichstrasse) obznanjuje. Tam bode vedno dosti naslovov od kupcev dobil. Sploh se tedaj prav dobro, ako se sadje odbere, in lepega in bolke boljše vrste, kot namizno sadje proda.

Iz Velikovca na Koroškem.

Ne samo na Štajerskem, ampak tudi na Koroškem nahajajo se ljudje, katerih naloga je, kmalu z mestnimi trgovci in obrtniki v navskrižje spraviti in tako med mestjani in deželani neki jez vstvari, da si so prebivalci v vbogi gorati deželi jako eden drugega navezani.

Pismo ženitno.

Priredil „Štajerc“. (Ponatis prepovedan.)

Pismo ženitno, se bere očitno. Po nemško-slovensko, to pismo ženitvansko. Kakor storjeno, skupaj zloženo, med ženinom Lovretom in Marijo zaspano.

Noter je zapisano, kaj ima vsak blaga, kaj želi k hiši prineseti, in kaj nevesta ženinu zapisati. Ona prinese svojo žlahtno doto, 3 šmarne krote, en pehar fižolovih luščin, eno prazno možnjo petice, en žabjega masla pet vedric. En zelen prstan zlat, en grbast vrat; strte grablje, debele žnablje; krmežljive oči in še veliko takih reči.

On pa zapiše svoji nevesti, en travnik na celotni eno njivo pšenice na polj, ki bo zrela o svedu Nikol'; en vrt za sekretom, ki ga je podedoval očetom; eno hišo na tri vogle, z mahom pokrita s tri pretrgana sita. En kolovrat brez kolesa, eno brez očesa. Eno klaftro popra, eno rjuho, ki bo zmokra. En vatel peska in en fingert jesha. Brez eno mizo, ki jo je dobil za sestro Lizo. Dalje

„Jaz prisežem!“

„Jaz posežem!“

„Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

„Gotovo mi Bog pomagaj!“

„Vse povedati kar vem!“

„Vse povedati kakor vem!“

„Nič zamolčati!“

„Nič zakričati!“

„Resnico in nič več, kakor resnico povedati!“

„Resnico in nič več resnico povedati!“

„Amen!“

„Aman!“

„No, kaj imate povedati?“

„Ja“, pravi Joško, „naš gospod Brenčur Vas pustijo lepo pozdravit, ponižno povabijo jutri opoldne na kosilo, in prosijo, da bi po tisti sod jabolčnika poslali blagovolili . . .“

„Ka — a — a — j!“ zareži se sodnik, „in vi niste prava priča?“

„Pa res — da nisem.“

In tako je sodnik vjel krivo pričo.